

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN
TUOMIO (kolmas jaosto)
24 päivänä syyskuuta 1996 *

Asiassa T-485/93,

Société Louis Dreyfus et Cie, ranskalainen yhtiö, kotipaikka Pariisi, edustajanaan asianajaja Robert Saint-Esteben, Pariisi, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Aloyse May, 31 Grand-rue,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamichinään oikeudellinen neuvonantaja Marie-José Jonczy, oikeudellisen yksikön virkamies Nicholas Khan ja istunnossa oikeudellisen yksikön virkamies Berend Jan Drijber, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kircheng,

vastaaajana,

jossa kantaja toisaalta vaatii komission Vnesheconombankille 1.4.1993 osoittaman päätöksen kumoamista ja toisaalta vahingonkorvausta siitä vahingosta, jonka kantaja väittää kärsineensä,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C.P. Briët sekä tuomarit
B. Vesterdorf ja A. Potocki,

kirjaaja: hallintovirkamies: J. Palacio González,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 25.4.1996 pidetyssä suullisessa käsit-
telystä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaan sovellettavat säännökset ja määräykset

1 Todettuaan, että oli tarpeen antaa elintarvike- ja lääkeapua Neuvostoliitolle ja sen tasavalloille, neuvosto teki 16.12.1991 päätöksen 91/658/EY keskipitkän aikavälin lainan myöntämisestä Neuvostoliitolle ja sen tasavalloille * (EYVL 1991 L 362, s. 89, jäljempänä päätös 91/658), jossa määrätään seuraavaa:

”1 artikla

1. Yhteisö myöntää Neuvostoliitolle ja sen tasavalloille enintään 1 250 miljoonan ecun suuruisen, kolmena peräkkäisenä eränä nostettavan keskipitkän aikavälin lainan enintään kolmeksi vuodeksi maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden sekä lää-
kintätarvikkeiden tuonnin mahdollistamiseksi — — .

* Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa virallisen suomennoksen puuttuessa.

2 artikla

Komissiolla on valtuudet 1 artiklan toteuttamiseksi ottaa Euroopan talousyhteisön nimissä lainaksi tarvittavat varat, jotka annetaan lainana Neuvostoliiton ja sen tasavaltojen käyttöön.

3 artikla

Komissio huolehtii 2 artiklassa tarkoitetusta lainasta.

4 artikla

1. Komissiolla on valtuudet yhteisymmärryksessä Neuvostoliiton ja sen tasavaltojen viranomaisten kanssa — — täsmentää lainan myöntämisen taloudelliset ja rahoitukselliset edellytykset sekä ne säännöt, jotka koskevat varojen käyttöön antamista ja lainan takaisinmaksun varmistamiseksi tarpeellisia vakuuksia.

— —

3. Niiden tuotteiden tuonnin, joiden rahoitus taataan lainalla, on tapahduttava maailmanmarkkinahintaan. Vapaa kilpailu on taattava tuotteiden oston ja toimittamisen osalta, ja tuotteiden on oltava kansainvälisesti hyväksytyjen laatuvaatimusten mukaisia.”

- 2 Komissio antoi 9.7.1992 asetuksen (ETY) N:o 1897/92 keskipitkän aikavälin lainan myöntämisestä Neuvostoliitolle ja sen tasavalloille koskevista tietyistä yksityiskohdaisista säännöistä* (EYVL 1992 L 191, s. 22, jäljempänä asetus N:o 1897/92), jossa säädetään seuraavaa:

”2 artikla

Lainat myönnetään tasavaltojen ja komission välisten sopimusten perusteella; näihin sopimuksiin on maksuehtoina sisällyttävä 3—7 artiklassa annetut säännökset.

— —

4 artikla

1. Lainoilla rahoitetaan ainoastaan niitä tuotteiden osto- ja hankintasopimuksia, jotka komissio on hyväksynyt päätöksen 91/658/ETY säännösten ja 2 artiklassa tarkoitettujen sopimusten määräysten mukaisesti.

2. Tasavaltojen tai näiden valtuuttamien rahoitusasioita hoitavien asiamiesten on toimitettava sopimukset komissiolle hyväksyttäväksi.

5 artikla

Komissio hyväksyy sopimukset 4 artiklassa tarkoitettulla tavalla vain, jos erityisesti seuraavat edellytykset täyttyvät:

- 1) Sopimus on tehty sellaisessa menettelyssä, jossa vapaa kilpailu turvataan — — .

* Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa virallisen suomennoksen puuttuessa.

2) Sopimuksessa olevat ostoehdot ovat kansainvälisillä markkinoilla tavanomaisesti saatujen hintojen osalta käytetyt kaikkein edullisimmat ehdot.”

3 ETY, Venäjän federaatio ja sen rahoitusasioita hoitava asiamies Vnesheconombank (jäljempänä VEB) allekirjoittivat 9.12.1992 asetuksen N:o 1897/92 mukaisesti ”yhteisymmärryspöytäkirjan” (Memorandum of Understanding, jäljempänä puitesopimus), jonka perusteella Euroopan yhteisö myöntäisi Venäjälle päätöksellä 91/658 perustetun lainan. Sovittiin, että ETY lainanantajana myöntää lainanottajana olevalle VEB:lle Venäjän federaation takaaman 349 miljoonan ecun suuruisen keskipitkän aikavälin lainan enintään kolmeksi vuodeksi. Puitesopimuksessa sovittiin seuraavaa:

”6. Lainan määrä, josta vähennetään ETY:n järjestelypalkkiot ja kulut, maksetaan lainanottajalle, ja se on lainasopimuksen lausekkeiden ja ehtojen mukaisesti käytettävä yksinomaan lainanottajan kansainvälisten vakiomallien mukaisesti avaamien peruuttamattomien, tavarantoimitussopimusten mukaisten remburssien kattamiseen; lainan maksamisen edellytyksenä on, että Euroopan yhteisöjen komissio on todennut nämä sopimukset ja remburssit 16.12.1991 tehdyn neuvoston päätöksen ja tämän sopimuksen mukaisiksi.”

Puitesopimuksen 7 kohdan mukaan sopimuksen toteaminen edellä mainitun päätöksen ja sopimuksen mukaiseksi edellytti tiettyjen ehtojen täyttymistä. Yksi näistä ehdoista oli se, että sellaisten venäläisten toimielinten, jotka Venäjän federaation hallitus oli tähän tarkoitukseen nimennyt, oli valittava tavarantoimittajat.

4 Komissio ja VEB allekirjoittivat 9.12.1992 asetuksessa N:o 1897/92 ja puitesopimuksessa tarkoitetun lainasopimuksen (jäljempänä lainasopimus). Tässä sopimuksessa määrätään yksityiskohtaisesti lainan nostomenettelystä. Sopimuksessa sovitetaan ehdosta, johon voidaan turvautua lainan nostojakson aikana (15.1.1993—15.7.1993) ja joka koskee toimitusten maksamiseen hyväksytyjen määrien maksamista.

- 5 Lainan nostomenettely, joka perustuu kansainvälisessä kaupassa yleisesti hyväksytyihin perinteisiin järjestelyihin, kuvaillaan sopimuksen III osassa seuraavasti:

”5. Lainan nostaminen

5.1 Menettely

- a) Lainanottajan on ilmoitettava lainanantajalle lainaerän suunnitellusta nostosta lähettämällä tälle hyväksymishakemus — — .
- b) Jos lainanantaja on lainan nostojakson alettua vakuuttunut hyväksymishakemuksessa esitettyjen tietojen perusteella ja ehdotonta harkintavaltaansa käyttäen siitä, että lainaerän suunniteltu käyttökohde on 3 kohdan ja puitesopimuksen mukainen, ja jos lainanantaja hyväksyy hyväksymishakemuksessa nimetyn ilmoittavan pankin/vahvistavan pankin, se antaa kohtuullisessa ajassa sisällöltään liitteessä 3 olevan mallin mukaisen hyväksymisilmoituksen.
- c) Lainaerän suunniteltua nostamista koskevan hyväksymisilmoituksen saatuaan lainanottajan on tehtävä lainaerän nostohakemus kohdassa 5.3 sovittujen määrysten mukaisesti lainan nostojakson aikana.

5.3 Lainaerän nostaminen

- a) Ellei 5.5 kohdasta muuta johdu, lainaerä voidaan asettaa nostettavaksi yksinomaan sen nostohakemuksen mukaisesti, jonka lainanottaja on tehnyt lainanantajalle, jotta hyväksytylle remburssin vahvistavalle pankille voitaisiin maksaa se maksu, jonka maksamista lainanottaja voi vaatia. Kaikki lainaerän nostohakemukset ovat peruuttamattomia sen jälkeen kun ne on tehty, ja lainanottajan

(ellei 10 ja 12 kohdasta muuta johdu) on niiden johdosta maksettava niissä ilmoitettu määrä ilmoitettuna päivänä ja lainanottajan on hyväksyttävä lainaerän nostamista koskevat ehdot.

b) Jokaista lainaerän nostohakemusta koskevat seuraavat vaatimukset:

i) hakemuksen on oltava liitteessä 4 olevan mallin mukainen;

ii) hakemuksen on oltava lainanottajan allekirjoittama;

iii) hakemuksessa on pyydettävä, että vastaava maksu suoritetaan hyväksytyyn vahvistavaan pankkiin viimeistään nostojakson viimeisenä arkipäivänä hyvittämillä pankin tiliä tämän maksun määrällä;

iv) hakemuksen liitteenä on oltava liitteessä 4 luetellut asiakirjat.”

6 Peruuttamattoman remburssin ehdot ovat yhteisön vakiomalleiksi hyväksymien Pariisin kansainvälisen kauppakamarin laatimien remburssisääntöjen mukaiset.

7 Komissio lainanantajana teki 15.1.1993 päätöksen 91/658 2 artiklan mukaisesti yhteisön puolesta lainasopimuksen Crédit lyonnais'n johtaman pankkikonsortion kanssa.

Asian taustalla olevat tosiseikat

- 8 Kantajaan, joka on kansainvälistä kauppaa käyvä yhtiö, samoin kuin eräisiin muihin yhtiöihin, otettiin yhteyttä Exportkhelebin järjestämän epävirallisen tarjouspyyntömenettelyn yhteydessä; Exportkhelebin on valtion yhtiö, jonka tehtäväksi Venäjän federaatio oli antanut veinäostoista neuvottelemisen.
- 9 Kantaja allekirjoitti Exportkhelebin kanssa 28.11.1992 veinämyyntisopimuksen, jolla se sitoutui toimittamaan 325 000 tonnia myllyveinää hintaan 140,50 Yhdysvaltain dollaria (USD) tonnilta toimitusehdolla cif free out Itämeren satamassa. Sopimuksessa määrättiin, että tavara oli laivattava ennen 28.2.1993.
- 10 Lainasopimuksen allekirjoittamisen jälkeen (ks. edellä 4 kohta) VEB pyysi komissiota hyväksymään Exportkhelebin ja viejienä olevien yhtiöiden väliset sopimukset, joista yksi oli kantajan kanssa tehty sopimus.
- 11 Sen jälkeen kun komissio oli saanut kantajalta tiettyjä välttämättömiä lisätietoja, jotka koskivat erityisesti ecun ja USD:n vaihtokurssia, jota ei sopimuksessa ollut määritelty, komissio lopulta antoi suostumuksensa 27.1.1993 VEB:lle osoitettuna hyväksymisilmoituksena. Kantajan mukaan tällä hyväksymisilmoituksella on muutettu sopimusta kahdelta osin eli sillä on muutettu laivausajanjakson kestoja, jonka komissio on omasta aloitteestaan pidentänyt kestäämään 31.3.1993 asti, ja ecun ja USD:n vaihtokurssia siten, että se ei ole kantajan 25.1.1993 Exportkhelebin ehdottama (eli 1,1711) eikä myöskään se, josta kantajan ja Exportkhelebin välillä oli sovittu 28.1.1993 (eli 1,1714, jonka mukaan laskettuna sovittu hinta oli 119,94 ecua tonnilta).
- 12 Kantajan mukaan VEB avasi remburssin 4.2.1993, mutta se tuli voimaan vasta 16.2.1993 eli pari viikkoa ennen sopimuksissa sovitun laivausajanjakson päättymistä (eli päivämäärää 28.2.1993).

- 13 Vaikka merkittävä osa tavaroista oli jo toimitettu tai laivattu, osoittautui kantajan mukaan ilmeiseksi, ettei kaikkia tavaroita voitaisi toimittaa ennen 28.2.1993.
- 14 Exportkhelebyhtiö kutsui 19.2.1993 kaikki viejät Brysseliin kokoukseen, joka pidettiin 22.2. ja 23.2.1993. Tässä kokouksessa Exportkheleb pyysi viejiä esittämään uusia hintatarjouksia siitä toimituksesta, jota se kutsui ”todennäköisesti toimittamatta jääviksi määriksi”, eli määristä, joiden kohtuullisella varmuudella voitiin olettaa jäävän toimittamatta ennen 28.2.1993. Kantajan mukaan vehnän kurssi maailmanmarkkinoilla nousi huomattavasti vuoden 1992 marraskuusta, jolloin myyntisopimus tehtiin, vuoden 1993 helmikuuhun, jolloin uudet neuvottelut käytiin, koska hinta kohosi vuoden 1992 marraskuun 132 USD:sta 149,5 USD:iin vuoden 1993 helmikuuhun mennessä.
- 15 Niiden neuvottelujen päätyttyä, joiden aikana yhtiöiden oli mukauduttava alhaisimpaan tarjoukseen eli 155 USD:iin tonnilta, Exportkheleb ja sen sopimuskumppanit pääsivät yhteisymmärrykseen siitä, kuinka uudet toimitusmäärät jaettiin yhtiöiden kesken. Louis Dreyfus -yhtiö sai tehtäväkseen toimittaa 185 000 tonnia myllyvehnää. Saman epävirallisen sopimuksen mukaan laivausajanjakso päättyi 30.4.1993.
- 16 Koska Venäjän vaikea elintarviketilanne edellytti kiireellisiä toimia, nämä muutokset päätettiin vahvistaa pelkästään muuttamalla alkuperäistä sopimusta, mikä kantajan mukaan mukavuussyistä päivättiin tapahtuneeksi 23.2.1993 eli samana päivänä, jona Brysselissä pidettiin kokous, vaikka kantajan tunnustuksen mukaan muutos allekirjoitettiin vasta maaliskuun kolmantena viikkona.
- 17 Exportkhelebin kanssa sovittujen uusien ehtojen mukaisesti ja kantajan mukaan siitä syystä, että venäläinen toimielin vakuutti suullisesti, että komissio hyväksyisi uudet muutokset, kantaja jatkoi 4.3.1993 lähtien vehnän toimittamista Venäjälle.

- 18 Exportkhlleb-yhtiö ilmoitti 9.3.1993 komissiolle toisaalta siitä, että viiden tavarantoimittajan kanssa allekirjoitettuja sopimuksia oli muutettu, ja toisaalta siitä, että tulevat toimitukset tehtäisiin jatkossa hintaan 155 USD tonnilta (cif free out Itämeren satamassa), joka muunnetaan ecuiksi vaihtokurssiin 1,17418 (jolloin hinta on 132 ecua tonnilta).
- 19 Maatalousasioiden pääosaston (PO VI) pääjohtaja Legras vastasi 12.3.1993 Exportkhllelle haluavansa kiinnittää tämän huomion siihen seikkaan, että koska komissio oli jo hyväksymisilmoituksellaan vahvistanut näiden sopimusten enimmäisarvon ja koska kaikki vehnän hankkimiseen käytettävissä olevat määrärahat oli jo sidottu, komissio voisi hyväksyä tällaisen pyynnön vain, jos sopimusten kokonaisarvoa ei muutettaisi, mikä olisi mahdollista pienentämällä vastaavasti toimitettavina olevia määriä. Pääjohtaja lisäsi, että komissio voisi ottaa muutosten hyväksymishakemuksen huomioon vain sillä edellytyksellä, että VEB esittäisi sen virallisesti.
- 20 Kantajan mukaan näiden ilmoitusten tulkittiin merkitsevän sitä, että komissio periaatteessa hyväksyi sopimuksen sillä edellytyksellä, että muutokset hyväksyttäisiin virallisesti vasta, kun VEB olisi saattanut asian komission tutkittavaksi. Tämän vuoksi kantaja jatkoi vehnälastien laivausta Venäjälle.
- 21 Kantajan mukaan VEB toimitti uudet tarjoukset ja sopimukseen tehdyt muutokset sisältävät asiakirjat virallisesti komissiolle 22.3. ja 26.3.1993. Kantaja toteaa, että Exportkhlleb ilmoitti sille 5.4.1993 siitä, että komissio oli kieltäytynyt hyväksymästä alkuperäiseen sopimukseen tehtyjä muutoksia; tämä kieltäytyminen ilmenee maatalousasioista vastaavan komission jäsenen 1.4.1993 VEB:lle osoittamasta kirjeestä. Kantaja päätti tänä samana päivänä eli 5.4.1993 lopettaa vehnän toimitukset.
- 22 Edellä mainitun 1.4.1993 päivätyn kirjeen sisältö voidaan tiivistetysti esittää seuraavasti. Komission jäsen R. Steichen ilmoitti, että Exportkhllebin ja tiettyjen toimittajien välisiin sopimuksiin tehtyjä muutoksia tarkasteltuaan komissio hyväksyi ne

muutokset, jotka koskivat toimitusten ja maksujen eräpäivien lykkäämistä. Sen sijaan hän ilmoitti, että ”hinnat ovat nousseet niin paljon, ettemme voi pitää muutoksia tarpeellisena mukauttamisena vaan alun perin neuvoteltujen sopimusten asiallisena muuttamisena”. Steichen jatkoi seuraavasti: ”Itse asiassa nykyinen (vuoden 1993 maaliskuun lopulla vallitseva) hintataso maailmanmarkkinoilla ei merkittävästi poikkea siitä hintatasosta, joka vallitsi hetkellä, jolloin hinnoista alun perin sovittiin (vuoden 1992 marraskuussa).” Komission jäsen muistutti, että tarve taata toisaalta vapaa kilpailu mahdollisten tavarantoimittajien välillä ja toisaalta edullisimmat ostoehdot oli yksi tärkeimmistä tekijöistä, jonka komissio otti huomioon hyväksyessään sopimuksia. Steichen huomautti, että tässä tapauksessa muutoksista oli sovittu välittömästi kyseisten yritysten kanssa ilman, että kyseisiä yrityksiä olisi kilpailutettu muiden tavarantoimittajien kanssa, ja hän totesi seuraavaa: ”Komissio ei voi hyväksyä sitä, että näin merkittäviä muutoksia tehdään pelkästään muuttamalla olemassa olevia sopimuksia.” Komission jäsen totesi olevansa valmis hyväksymään toimitusten ja maksujen lykkäämistä koskevat muutokset edellyttäen, että tavanomaista menettelyä noudatetaan. Sen sijaan hän totesi, että ”jos katsotaan tarpeelliseksi muuttaa hintoja tai tavaramääriä, olisi neuvoteltava uudet sopimukset, jotka olisi saatettava komission hyväksyttäväksi tavanomaisen täydellisen menettelyn mukaisesti (jolloin on esitettävä vähintään kolmen tarjouset)”.

Oikeudenkäynti ja asianosaisten vaatimukset

- 23 Näissä olosuhteissa kantaja nosti yhteisöjen tuomioistuimeen 9.6.1993 toimittamalaan kannekirjelmällä tämän kanteen, joka kirjattiin diaarinumerolle C-311/93.
- 24 Yhteisöjen tuomioistuin siirsi 27.9.1993 antamallaan määräyksellä asian Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustamisesta tehdyn päätöksen 88/591/EHTY, ETY, Euratom muuttamisesta 8 päivänä kesäkuuta 1993 tehdyn neuvoston päätöksen 93/350/Euratom, EHTY, ETY (EYVL 1993 L 144, s. 21) mukaisesti.

- 25 Asia kirjattiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa diaarinumerolle T-485/93. Komissio esitti oikeudenkäyntiväitteen 15.9.1993 kirjaamoon toimittamassaan kirjelmässä.
- 26 Esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (kolmas jaosto) päätti aloittaa suullisen käsittelyn ilman edeltäviä asian selvittämistoimia.
- 27 Asianosaisten edustajien esittämät lausumat ja näiden vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 25.4.1994 pidetyssä julkisessa istunnossa.
- 28 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- kumooa komission 1.4.1993 tekemän päätöksen, jolla se kieltäytyi hyväksymästä kantajan ja Exportkhebin väliseen tavarantoimitussopimukseen tehtyjä muutoksia;
  - toteaa, että komissio on tehnyt vastuun synnyttäviä virheitä;
  - velvoittaa komission maksamaan kantajalle vahingonkorvaukseksi kärsitystä aineellisesta vahingosta 253 991,98 ecua koron menetyksestä, 1 347 831,56 ecua alkuperäisessä sopimuksessa ja muutetussa sopimuksessa sovitun hinnan välistä erotuksesta, 229 969,58 USD ecun ja USD:n välisen vaihtokurssin kattamisesta aiheutuneista tappioista sekä kärsitystä aineettomasta vahingosta 1 ecun;
  - velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

29 Vastineessaan, jossa esitetään oikeudenkäyntiväite, komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim

— toteaa, että kumoamiskanne on jätettävä tutkimatta, koska päätös ei koske kantajaa suoraan;

— toteaa joko sen, että riidanalainen päätös ei synnytä komission vastuuta, tai sen, että kanne on jätettävä tutkimatta, koska kyse on valituksesta, joka ei koske komission sopimussuhteen ulkopuolista korvausvastuuta;

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

30 Oikeudenkäyntiväitteestä esittämässään huomautuksissa kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim

— hylkää oikeudenkäyntiväitteen sekä siltä osin, kuin se koskee kumoamiskannetta, että siltä osin, kuin se koskee sopimussuhteen ulkopuolista korvausvastuuta koskevaa kannetta;

— toissijaisesti siirtää oikeudenkäyntiväitteen käsiteltäväksi pääasian yhteydessä;

— ottaa huomioon kaiken kantajan aiemmin asiassa esittämän.

Kumoamisvaatimuksen tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

31 Komissio esittää oikeudenkäyntiväitteen, joka perustuu siihen, ettei kanteen kohteena oleva päätös koske kantajaa suoraan perustamissopimuksen 173 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettulla tavalla.

- 32 Komissio kuvaa aluksi pitkään kyseisiin säännöksiin tai sopimuksiin perustuvia menetelmiä. Se huomauttaa, että juuri näiden sovittujen järjestelyjen luonteen vuoksi kumoamiskannetta ei voida ottaa tutkittavaksi.
- 33 Puitesopimuksen osalta komissio korostaa, että yhteisön ja Venäjän federaation välinen sopimus lainan myöntämisestä perustuu puitesopimukseen. Puitesopimuksessa sovitaan lainan määrästä (349 miljoonaa ecua) ja luetellaan sopimusten hyväksymisehdot.
- 34 Lainasopimuksen osalta komissio huomauttaa toisaalta, että millään perusteella ei voida kuvitella, että lainasopimuksessa määrättyä ehtoa sovellettaisiin jo 15.1.1993, koska lausekkeessa nro 4 määrätään, että useiden ehtojen on täytyttävä, ennen kuin kyseistä lauseketta voidaan soveltaa, ja toisaalta, ettei lainasopimuksessa ole komissiolle annettu minkäänlaista tehtävää tavarantoimitussopimusten tekemisessä; sen on vain varmistettava, että yhteisön myöntämää lainaa voidaan käyttää niiden maksamiseen.
- 35 Mitä tulee varsinaisesti remburssiin, komissio huomauttaa, että vaikka peruuttamaton remburssi saa aikaan oikeudellisesti velvoittavan sopimuksen remburssin avaavan pankin ja velallisen välillä, tällaiseen sopimukseen ei kuitenkaan sisälly mitään yhteisön antamaa sitoumusta, joka merkitsisi sitä, että yhteisön viranomaiset hyväksyisivät tavarantoimittajan esittämän maksuvaatimuksen. Kuten kaikkien muidenkin vahvistamattomien luottojen perusteella, avatun remburssin perusteella syntyy sen avanneelle pankille ainoastaan potentiaalinen vastuu tavarantoimittajaa kohtaan, koska tavarantoimittajalla on oikeus saada maksu vasta sitten, kun yhtiö on esittänyt asiakirjat — kuten laivauslaskut —, jotka osoittavat, että maksun edellytyksenä olevat toimenpiteet on tehty. Komissio päätelee tästä, ettei yhteisöllä ole tämän vuoksi mitään vastuuta tavarantoimittajaa tai tämän pankkia kohtaan, ja huomauttaa, että vaikka yhteisö hyväksyttävän nostohakemuksen saatuaan käytännössä lähettää tavarantoimittajan pankille maksusitoumuksen, hyväksymisilmoitukseen sisältyvät oleelliset edellytykset koskevat joka tapauksessa myöskin tätä sitoumusta, ja että sitoumus on voimassa erityisesti vain tavarantoimittajan

pankkiin nähden, jolle yhteisö takaa ainoastaan sen, että avaajapankin sitoumusta noudatetaan remburssiehtojen mukaisesti. Komissio korostaa, että tavarantoimitajalla on vahvistamattoman remburssin perusteella oikeus saada maksu vain remburssin avaavalta pankilta eli tässä tapauksessa VEB:ltä.

- 36 Exportkhebin kanssa allekirjoitetun tavarantoimitussopimuksen osalta komissio esittää, että tämä sopimus on allekirjoitettu ennen puitesopimuksen ja lainasopimuksen tekemistä ja että kantaja ei voinut mitenkään vaikuttaa lainasopimukseen eikä päivämäärään, jona avaajapankki täyttäisi lainan nostamisen edellytykset.
- 37 Hyväksymisilmoituksen osalta komissio huomauttaa, että tämä asiakirja on laadittu lainasopimuksen määräysten mukaisesti ja ettei sillä voida muuttaa kantajan ja Exportkhebin välillä sovittuja sopimusmääräyksiä.
- 38 Lisäksi komissio korostaa vielä niitä yhtäläisyyksiä, joita tällä järjestelmällä on Lomén yleissopimusten yhteyteen kuuluvien kehitysprojektien rahoitusjärjestelmän kanssa. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on asiassa 126/83, STS vastaan komissio, 10.7.1984 antamassaan tuomiossa (Kok. 1984, s. 2769) todennut, Lomén yleissopimuksen 120 artiklassa määrätään periaatteesta, jonka mukaan valtioilla on yksinomainen vastuu projektien ja toimintaohjelmien täytäntöönpanosta. Niillä on tältä osin vastuu näiden toimenpiteiden täytäntöönpanoon liittyvien sopimusten valmisteleminen, neuvottelemisen ja tekemisestä. Komissio esittää, että tämä pätee myös vehnän tuonnin rahoittamiseksi käyttöön otetuissa järjestelmissä, koska puitesopimuksessa määrätään, että laina myönnetään niiden peruuttamattomien remburssien kattamiseksi, jotka lainanottaja on antanut toimitussopimusten täytäntöönpanemiseksi. Komissio väittää, että sen tehtävä Lomén yleissopimuksen järjestelmässä on jopa merkittävämpi kuin Venäjälle myönnetyn lainan järjestelmässä, koska tämän viimeksi mainitun järjestelmän osalta komissio ei puutu sopimuksen tekemiseen.
- 39 Komissio katsoo, ettei 1.4.1993 päivätyn riidanalaisen kirjeen voida katsoa koskevan kantajaa suoraan perustamissopimuksen 173 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettulla tavalla. Kirjeellä ei komission mukaan ollut — eikä voinutkaan olla —

tarkoitus muuttaa kantajan ja Exportkhlebin välisen kaupallisen sopimuksen määräyksiä. Komission tehtävänä on yksinomaan varmistaa, että asiakirjoissa asetetut rahoitusehdot ovat täyttyneet, ja myönteisessä tapauksessa sallia Venäjälle myönnetyn lainan nostaminen. Komission tehtävänä ei ole vahvistaa kaupallista sopimusta. Komission kirjeen ainoa seuraus on komission mukaan se, ettei lainaa voida enää käyttää sopimuksen muutettujen ehtojen mukaisten vehnätoimitusten maksamiseen.

40 Tältä osin komissio viittaa yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa STS vastaan komissio antamaan tuomioon; tässä asiassa oli komission mukaan kyse vastaavanlaisista ongelmista Lomé'n yleissopimuksen yhteydessä, joten asiassa tehty ratkaisu soveltuu myös nyt käsiteltävänä olevaan asiaan.

41 Komissio päätelee, että samoin kuin se itse ei ole osallinen yhteisössä toimivan yrityksen ja toimivaltaisen venäläisen viranomaisen väliseen myyntisopimukseen, yritys ei ole osallinen lainasopimukseen. Näin ollen kirje ei voi koskea kantajaa suoraan perustamissopimuksen 173 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettulla tavalla.

42 Kantaja korostaa, että komissiolla on ollut oleellinen tehtävä kantajan ja Exportkhlebin välisen sopimuksen tekemisessä. Tämä tehtävä on sitä paitsi nimenomaisesti todettu kaikissa sovellettavissa säännöksissä ja määräyksissä, olipa sitten kyse puitesopimuksesta, asetuksesta N:o 1897/92 tai lainasopimuksesta, josta ilmenee, että vehnätoimitussopimusten rahoituksen edellytyksenä on, että komissio hyväksyy nämä sopimukset. Komissio ei siis kantajan mukaan voi väittää, ettei sen tehtävänä ole vahvistaa sopimuksia. Lisäksi kantaja korostaa, että 1.4.1993 tehdystä riidanalaisesta päätöksessä viitattiin nimenomaisesti yhteisön oikeuden säännöksissä säädettyyn hyväksymismenettelyyn ja että päätöksen liitteenä oli kantajan tekemä toimitussopimus. Näiden säännösten ja sopimuksen perusteella komission on näin ollen hyväksyttävä kantajan ja Exportkhlebin välinen toimitussopimus; sopimusten muutoksien hyväksymisestä kieltäytyminen koskee tämän vuoksi kantajaa suoraan.

43 Komissiolla on kantajan mukaan lisäksi tosiasiallisesti ollut oleellinen tehtävä myyntisopimuksen tekemisessä, koska se on sekä kantajan että Exportkhlebin osalta puuttunut asiaan. Mitä tulee kantajaan, komissio pyysi tammikuussa 1993

tiettyjä välttämättömiä tietoja ennen alkuperäisen sopimuksen hyväksymistä ja se järjesti vuoden 1993 toukokuussa Brysselissä kokouksen, johon ETY:n viljakasvien ja eläinrehun kauppakomitean (Comité du commerce des céréales et des aliments du bétail de la CEE, Coceral) edustajat osallistuivat; kantaja on tämän komitean jäsen. Mitä tulee Exportkheleihin, kantaja viittaa komission ja Exportkheleihin välillä 9.3. ja 12.3.1993 käytyyn kirjeenvaihtoon. Jos kuitenkin hyväksyttäisiin komission väite siitä, että Venäjän rahoitusasioita hoitava asiamies on ollut sen ainoa neuvottelukumppani, tällaisia asiaan puuttumisia ei olisi pitänyt tapahtua.

44 Kantaja kiistää sen, että yhteisöjen tuomioistuimen Lomé'n yleissopimukseen liittyvää oikeuskäytäntöä voitaisiin soveltaa tähän asiaan. Nimittäin komissio — ja yksinomaan komissio — kieltäytyy tässä tapauksessa hyväksymästä yrityksen ja venäläisen kaupallisen toimijan välillä jo tehtyä sopimusta, kun taas näissä muissa asioissa sopimusta ei vielä ollut tehty. Lisäksi komissio on kantajan mukaan puuttunut suoraan sopimuspuolten tekemisiin.

45 Kantajan mukaan tätä asiaa voidaan sen sijaan pikemminkin verrata yhdistetyissä asioissa 41/70, 42/70, 43/70 ja 44/70, International Fruit Company ym., 13.5.1971 annettuun tuomioon (Kok. 1971, s. 411); toisaalta toimitussopimus on nimenomaisesti saatettava komission hyväksyttäväksi lykkäävien sopimusmääräysten perusteella ja toisaalta VEB:n asema vastaa näissä yhdistetyissä asioissa kyseessä olevien kansallisten viranomaisten asemaa eli sillä ei ollut mitään harkintavaltaa komission päätöksen suhteen. Näin ollen tämä päätös, jonka välitön vaikutus kantajaan on se, ettei sillä vahvisteta sopimusta ja ettei kantaja näin ollen saa sopimuksessa määrättyjen ehtojen mukaisesti toteutetuista vehnätoimituksista maksua nimenomaan yhteisön myöntämästä lainasta, koskee kantajaa suoraan.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

46 Perustamissopimuksen 173 artiklan neljännen kohdan mukaan luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi nostaa kanteen päätöksestä, joka siitä huolimatta, että se on annettu toiselle henkilölle osoitettuna päätöksenä, koskee ensin mainittua henkilöä suoraan ja erikseen.

- 47 On siis määriteltävä, koskeeko komission VEB:lle 1.4.1993 osoittama kirje kantajaa suoraan ja erikseen.
- 48 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien toteaa ensiksi, ettei komissio ole kiistänyt sitä, että kirje koskee kantajaa erikseen. Asian olosuhteet huomioon ottaen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien katsoo, että tässä asiassa on tarkasteltava ainoastaan sitä, koskeeko riidanalainen päätös kantajaa suoraan.
- 49 Tältä osin on todettava, että yhteisön säännöksissä sekä yhteisön ja Venäjän federaation välisissä sopimuksissa jaetaan toimivalta komission ja sen asiamiehen kesken, jonka Venäjän federaatio on valtuuttanut ostamaan vehnää. Tämän asiamiehen — eli tässä tapauksessa Exportkhlebin — tehtävänä on tarjouspyyntömenettelyssä valita sopimuspuoli, neuvotella sopimuksen ehdoista ja tehdä sopimus. Komission tehtävänä on pelkästään sen tarkastaminen, että yhteisön rahoituksen myöntämiselle asetetut edellytykset täyttyvät, ja kun näin on tapahtunut, todeta nämä sopimukset päätöksen 91/658 ja Venäjän federaation kanssa tehtyjen sopimusten määräysten mukaisiksi, jotta laina voitaisiin nostaa. Komission tehtävänä ei siis ole arvioida kaupallista sopimusta muiden kuin edellä mainittujen arviointiperusteiden nojalla.
- 50 Tästä seuraa, että yritys, jonka kanssa sopimus on tehty, on oikeussuhteessa vain sopimuskumppaniinsa eli Exportkhlebiin, jonka Venäjän federaatio on valtuuttanut tekemään vehnänostosopimuksia. Komissio puolestaan on oikeussuhteessa vain lainanottajaan eli Venäjän federaation rahoitusasioita hoitavaan asiamieheen VEB:iin, jonka on ilmoitettava komissiolle kaupallisista sopimuksista, jotta ne todettaisiin määräysten mukaisiksi, ja jolle komission tätä asiaa koskeva päätös on osoitettu.
- 51 Tämän johdosta on korostettava, ettei komission puuttuminen asiaan vaikuta kantajan ja Exportkhlebin välisen kaupallisen sopimuksen oikeudelliseen pätevyyteen eikä muuta kyseisen sopimuksen määräyksiä eikä erityisesti niitä määräyksiä, jotka

koskevat sopimuspuolten sopimia hintoja. Siitä huolimatta, että komissio päätti pitää sopimuksia niihin sovellettavien säännösten ja määräysten vastaisina, sopimuspuolten 23.2.1993 tekemä muutos niiden 28.11.1992 tekemään sopimukseen on tehty pätevästi niiden keskenään sopimilla ehdoilla.

- 52 Se seikka, että komissio on ollut yhteydessä kantajaan tai Exportkhlebiin, ei voi muuttaa niiden oikeuksien ja juridisten velvollisuuksien arviointia, joita kullakin asiaan osallisella on sovellettavan lainsäädännön ja sopimusten perusteella. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien toteaa kumoamiskanteen tutkittavaksi ottamisesta lisäksi, että kirjeenvaihto, johon kantaja viittaa, ei osoita, että komissio olisi toiminut tehtäväalueensa ulkopuolella. Niinpä yhteydenotoilla, joiden väitetään tapahtuneen komission ja kantajan välillä vuoden 1993 tammikuussa, tavoiteltiin yksinomaan sitä, että sopimuspuolet ottaisivat sopimukseensa ehdon, joka oli välttämätön muutosten toteamiseksi edellytysten mukaisiksi; yhteydenotoissa kuitenkin todettiin sopimuksen muuttamisen kuuluvan pelkästään sopimuspuolille, jos ne aikoivat hyötyä säädetystä rahoituksesta. Myöskään se, että komissio oli useita viikkoja päätöksensä tekemisen jälkeen järjestänyt tapaamisen kantajan kanssa Brysselissä selostaakseen tälle kantansa, ei voi merkitä sellaista seikkaa, jonka perusteella voitaisiin todeta tämän päätöksen koskevan kantajaa suoraan.

- 53 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien katsoo lisäksi, että vaikka onkin totta, että VEB ei voi avata sellaista remburssia, jonka yhteisö voisi taata, jos VEB saa komissiolta päätöksen, jossa todetaan, ettei sopimus ole sovellettavien säännösten ja määräysten mukainen, päätös ei kuitenkaan vaikuta kantajan ja Exportkhlebin välillä tehdyn sopimuksen pätevyyyteen eikä sen määräyksiin, kuten aiemmin on jo täsmennetty. Tältä osin on korostettava, että komission päätöksellä ei voida korvata Venäjän viranomaisten päätöstä, koska komissio on yhteisön rahoituksen myöntämiseksi toimivaltainen tutkimaan ainoastaan sen, ovatko sopimukset säännösten ja määräysten mukaisia.

- 54 Lopuksi on lisättävä, että näyttääkseen toteen, että riidanalainen päätös koskee sitä suoraan, kantaja ei voi vedota siihen, että kaupallisissa sopimuksissa on sellainen lykkäävä ehto, jonka mukaan sopimuksen täytäntöönpano ja kauppahinnan maksaminen riippuvat siitä, että komissio on todennut yhteisön myöntämän lainan nostoedellytysten tulleen täytetyksi. Tällaisella ehdolla sopimuspuolet itse asiassa päättävät sitoa tekemänsä sopimuksen ja tulevaisuudessa tapahtuvan epävarman seikan toisiinsa; ainoastaan tämän seikan toteutuminen tekisi sopimuksesta sitovan. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo kuitenkin, ettei perustamissopimuksen 173 artiklan neljännen kohdan mukaisen kanteen tutkittavaksi ottamista voida asettaa riippumaan sopimuspuolten tahdosta. Kantajan perustelut on näin ollen hylättävä.
- 55 Nämä seikat huomioon ottaen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, ettei komission 1.4.1993 tekemä, VEB:lle osoitettu päätös koske kantajaa suoraan perustamissopimuksen 173 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettulla tavalla. Tätä päätöstä koskeva kumoamiskanne on näin ollen jätettävä tutkimatta.

Aineellisen vahingon korvaamista koskevan vaatimuksen tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

- 56 Komissio väittää ensinnäkin, ettei 1.4.1993 päivätyssä kirjeessä rikota lainasopimuksen määräyksiä, joten komissiota ei voida moittia mistään lainvastaisesta toiminnasta, josta seuraisi vastuun syntyminen, varsinkaan kun kyse on vastuusta sellaista henkilöä kohtaan, jota kyseinen päätös ei koske suoraan.
- 57 Vaikka yhteisöjen tuomioistuin on vahvistanut periaatteen, jonka mukaan vahingonkorvauskanne on itsenäinen suhteessa kumoamiskanteeseen (asia 4/69, Lüt-ticke, tuomio 28.4.1971, Kok. 1971, s. 325, 6 kohta, jossa tarkistetaan yhteisöjen tuomioistuimen 15.7.1963 antamaa tuomiota asiassa 25/62, Plaumann v. komissio, Kok. 1963, s. 197; asia 118/83, CMC v. komissio, tuomio 10.7.1985, Kok. 1985,

s. 2325, 31 kohta), vahingonkorvauskanne on komission mukaan jätettävä tutkimatta, jos siinä tosiasiallisesti on kyse vahingonkorvausvaatimuksen asemesta säädöksen pätevydestä. Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kantaja pyrkii komission mukaan saamaan vahingonkorvauksen avulla saman hinnan, kuin minkä se olisi saanut, jos komissio olisi hyväksynyt sopimukseen tehdyt muutokset, joten vahingonkorvausvaatimus vaikuttaa komission mielestä yritykseltä kiertää perustamis-sopimuksen 173 artiklassa asetetut vaatimukset.

58 Komissio muistuttaa, että suuri osa toimituksista, joiden osalta kantaja vaatii korvausta, on toteutettu jopa ennen kuin VEB pyysi komissiota hyväksymään muutokset. Kantaja voi vain niiden sopimusvelvoitteiden perusteella, joista Exportkhelebin kanssa on sovittu, saada tältä vaatimansa hinnanerotusta vastaavan maksun. Komissiota ei voida pitää vastuullisena siitä, että Exportkhele tai VEB on jättänyt noudattamatta sopimusvelvoitteitansa, sillä yhteisö ei vielä ollut antanut sitoumusta reburssin osalta.

59 Kantaja korostaa, että edellä mainitussa asiassa Lütticke vastaan komissio antamassaan tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin otti käyttöön periaatteen, jonka mukaan vahingonkorvauskanteet ovat itsenäisiä suhteessa kumoamiskanteisiin, ja tämä periaate on tämän jälkeen vahvistettu useasti (ks. erityisesti em. asiassa CMC v. komissio annettu tuomio ja asia 175/84, Krohn v. komissio, tuomio 26.2.1986, Kok. 1986, s. 753). Toisaalta se seikka, että kumoamiskanne on jätettävä tutkimatta tai ettei kumoamiskannetta ole nostettu, ei estä vastuuta koskevan kanteen nostamista (em. asioissa STS v. komissio ja Krohn v. komissio annetut tuomiot), ja toisaalta vahingonkorvauskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksenä ei ole kumoamiskanteen tutkittavaksi ottaminen silloin, kun vahingonkorvauskanne on nostettu samanaikaisesti kumoamiskanteen kanssa (em. asiassa CMC v. komissio annettu tuomio ja asia C-87/89, Sonito ym. v. komissio, tuomio 17.5.1990, Kok. 1990, s. I-1981).

60 Yhteisöjen tuomioistuin kuitenkin rankaisi ”menettelysääntöjen väärinkäyttämisestä”, kun se totesi, että nostetut vastuuta koskevat kanteet oli jätettävä tutkimatta, koska kantaja, jolla olisi ollut asiavaltuus nostaa kumoamiskanne vahingon aiheuttanutta säädöstä vastaan, ylitti tällaisen kanteen nostamiselle asetetun määräjän (asia 59/65, Schreckenber, tuomio 15.12.1966, Kok. 1966, s. 785). Myöhem-

min yhteisöjen tuomioistuin täsmensi edellä mainitussa asiassa Krohn vastaan komissio antamassaan tuomiossa, että asiassa Plaumann vastaan komissio annetun tuomion mukainen oikeuskäytäntö, johon komissio viittasi, koski pelkästään sitä poikkeustapausta, että vahingonkorvauskanteella vaadittiin sellaisen summan maksamista, joka määrältään vastasi täsmällisesti niiden tullien määrää, jotka kantaja oli maksanut yksittäistapausta koskevan päätöksen perusteella, ja että näin ollen vahingonkorvauskanteella tosiasiallisesti vaadittiin tämän yksittäistapausta koskevan päätöksen kumoamista.

61 Tässä tapauksessa kantaja kuitenkin katsoo kahdella perusteella, ettei sen nostamaa vahingonkorvauskannetta voida pitää menettelysääntöjen väärinkäyttämisenä.

62 Ensinnäkin kantaja huomauttaa, että kumoamiskanne 1.4.1993 tehtyä päätöstä vastaan on nostettu määräysten mukaisesti ja että kantajan esittämää vahingonkorvausvaatimusta ei voida pitää yrityksenä kiertää perustamissopimuksen 173 artiklassa asetettuja vaatimuksia.

63 Toiseksi kantaja katsoo, että vahingonkorvauskanteen syy ja tavoite ovat itsenäisiä. Päinvastoin kuin komissio väittää, virhe, johon kantaja viittaa, ei koske sitä, että venäläinen osapuoli olisi jättänyt täyttämättä sopimus oikeudelliset velvoitteensa, vaan virhe aiheutuu siitä, että komissio on menettelyt virheellisesti tehdessään päätöstä, jonka lainmukaisuus on lisäksi riitautettu. Vahingonkorvauskanne perustuu näet toisaalta siihen, että komissio on tehnyt selvän arviointivirheen soveltaessaan Exportkhlebin ja kantajan välisen tavarantoimitussopimuksen hyväksymiselle asetettuja oikeudellisia edellytyksiä, ja toisaalta siihen, että komissio on loukannut luottamuksensuojan periaatetta. Vahingonkorvauskanteella tavoitellaan siis kumoamiskanteeseen nähden itsenäisiä päämääriä, koska vahingonkorvauskanteella ei pyritä tietyn toimenpiteen kumoamiseen vaan korjaamaan se vahinko, jonka kantaja on kärsinyt edellä mainittujen kahden virheen takia. Lopuksi on todettava, että vaatimus on itsenäinen sen vuoksi, että kantaja ei pelkästään vaadi sen hinnan maksamista, jonka se olisi voinut saada, jos komissio olisi hyväksynyt muutoksen nro 4 (eli 1 347 831,56 ecun maksamista), vaan se vaatii lisäksi korvausta siitä tappiosta, jonka se on kärsinyt ecun ja USD:n välisen vaihtokurssin suojaamisen takia (eli 229 969,56 USD:n suuruisesta tappiosta). Kantaja korostaa, että komissio on jättänyt vastaamatta tältä osin.

- 64 Lopuksi kantaja esittää, että komission väite 1.4.1993 tehdyn päätöksen täydellisestä lainmukaisuudesta ei liity vahingonkorvausvaatimuksen tutkittavaksi ottamiseen vaan itse pääasian käsittelyyn.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 65 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että komissio esittää pääasiallisesti kolme perustetta sen vahingonkorvausvaatimuksen tutkimatta jättämiselle, joka koskee sitä aineellista vahinkoa, jonka kantaja väittää kärsineensä 1.4.1993 tehdyn päätöksen seurauksena. Tämä päätös on komission mukaan ensinnäkin täysin lainmukainen; lisäksi komissio väittää, ettei sitä voida pitää vastuussa siitä, että Exportkhl tai VEB on jättänyt täyttämättä sopimusvelvoitteitaan, koska komissio ei vielä ollut antanut minkäänlaista sitoumusta; lopuksi komissio esittää, ettei tässä asiassa nostettu vahingonkorvauskanne ole itsenäinen suhteessa kumoamiskanteeseen.

- 66 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomauttaa ensinnäkin, että ne perusteet, jotka koskevat päätöksen väitettyä lainmukaisuutta ja sitä, että yksi venäläisistä sopimuspuolista on jättänyt noudattamatta sopimusvelvoitteitaan, liittyvät pääasiaan, eivätkä ne voi olla peruste kanteen tutkimatta jättämiselle.

- 67 Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 178 artiklan ja 215 artiklan toisen kohdan nojalla nostettu vahingonkorvauskanne on luotu itsenäiseksi kannetyypiksi, jolla on erityistehtävä kannetyyppien muodostamassa järjestelmässä (em. asia Krohn v. komissio, tuomion 26 kohta). Tästä seuraa, että kumoamiskanteen tutkimatta jättämisestä ei periaatteessa voi aiheutua sen kanteen tutkimatta jättämistä, jolla vaaditaan korvausta kärsityksi väitetystä vahingosta.

- 68 Poikkeuksena edellä esitettyyn periaatteeseen on kuitenkin todettu, että kumoamiskanteen tutkimatta jättäminen aiheuttaa vahingonkorvauskanteen tutkimatta jättämisen, kun vahingonkorvauskanteella tosiasiallisesti vaaditaan yksittäistapausta

koskevan, lainvoimaiseksi tulleen päätöksen kumoamista (em. asia Krohn v. komissio, tuomion 33 kohta ja asia T-514/93, Cobrecaf ym. v. komissio, tuomio 15.3.1995, Kok. 1995, s. II-621, 59 kohta); tällainen vahingonkorvauskanne merkitsee näin ollen menettelysääntöjen väärinkäyttämistä. Todistustaakka tällaisesta menettelysääntöjen väärinkäyttämisestä on sillä asianosaisella, joka vetoaa väärinkäyttämiseen.

- 69 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo tässä tapauksessa, ettei komissio ole täyttänyt tätä toteennäyttämiselveloitetta. Vastaaja on näet toisaalta ainoastaan väittänyt, että kantaja yrittää vain saada saman hinnan kuin minkä se olisi saanut, jos komissio olisi todennut sopimukseen tehdyt muutokset säännösten ja määräysten mukaisiksi. Toisaalta tässä asiassa kysymyksessä olevan kaltaisessa tilanteessa ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että komission, sen yksiköiden tai yksittäisten virkamiesten päätökset tai toiminta olisivat aiheuttaneet vahinkoa ulkopuolisille, kuten yhteisöjen tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa CMC vastaan komissio antamassaan tuomiossa todennut Lomé'n yleissopimuksen yhteydessä esitetystä tarjouspyynnöstä. Jokaisella henkilöllä, joka väittää, että tällaisista päätöksistä tai toiminnasta on aiheutunut hänelle vahinkoa, on näin ollen oltava mahdollisuus nostaa kanne, ja hänen on näytettävä toteen vastuun perusteena olevat seikat eli se, että yhteisön syyksi luettavasta lainvastaaisesta päätöksestä tai toiminnasta on aiheutunut vahinkoa (em. asia CMC v. komissio, tuomion 31 kohta).
- 70 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella vaatimus, joka koskee sitä aineellista vahinkoa, jonka kantaja väittää kärsineensä komission päätöksen takia, on otettava tutkittavaksi.

Aineettoman vahingon korvaamista koskevan vaatimuksen tutkittavaksi ottaminen

- 71 Komission esittämä oikeudenkäyntiväite ei koske vaatimusta sen aineettoman vahingon korvaamisesta yhdellä eculla, jonka kantaja on kärsinyt pääosasto VI:n pääjohtajan niiden ilmoitusten johdosta, joiden mukaan kantaja olisi osallistunut lainvastaisiin menettelyihin, kun sopimusmuutoksista neuvoteltiin vuoden 1993 helmikuussa.

- 72 Istunnossa komissio kuitenkin väitti toisaalta, että tämä vaatimus on jätettävä tutkimatta sillä perusteella, että kuten aineettoman vahingon korvaamista koskeva vaatimus, myöskään tämä vaatimus ei ole itsenäinen suhteessa kumoamiskanteeseen, ja toisaalta, että kyseessä on eräänlainen uusi vaatimustyyppi, jonka johdosta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voisi, jos sen pitäisi jättää muut vaatimukset tutkimatta, joutua ratkaisemaan ainoastaan sen vaatimuksen, joka koskee yhden ecun maksamista.
- 73 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa ensinnäkin, että vahingonkorvauskanne perustuu toimintaan, josta komissiota syytetään; kyse ei ole siitä säädöksestä, jonka kumoamista on lisäksi vaadittu. Näin ollen vahingonkorvauskanteella ei tosiasiallisesti vaadita kumoamaan tätä säädöstä. Komission väite on siis ilmeisen perusteeton.
- 74 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo tämän jälkeen, että vaatimustyypin väitetty uutuus ei sellaisenaan voi olla tutkimatta jättämisen peruste, koska perustamissopimuksen 215 artiklan toisen kohdan mukaisesti vaatimus koskee yhteisön vastuun toteamista sen toiminnan perusteella, josta komissiota tai sen yksiköitä syytetään. Kantajan vaatiman vahingonkorvauksen määrä ei myöskään voi olla tutkimatta jättämisen peruste, vaan se liittyy väitetyn vahingon suuruuden arviointiin.
- 75 Tästä seuraa, että vaatimus sen aineettoman vahingon korvaamisesta, jonka kantaja väittää kärsineensä, on myöskin otettava tutkittavaksi.

Oikeudenkäyntikulut

- 76 Työjärjestyksen 87 artiklan 1 kohdan mukaan oikeudenkäyntikuluja koskeva ratkaisu annetaan tuomiossa tai määräyksessä, jolla asian käsittely päätetään.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(kolmas jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) **Kumoamiskannetta ei oteta tutkittavaksi.**

- 2) **Oikeudenkäyntiväite hylätään siltä osin kuin se koskee sen aineellisen ja aineettoman vahingon korvaamista, jonka kantaja väittää kärsineensä.**

- 3) **Näiden vahingonkorvausvaatimusten käsittelyä jatketaan pääasian yhteydessä.**

- 4) **Oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.**

Briët

Vesterdorf

Potocki

Julistettiin Luxemburgissa 24 päivänä syyskuuta 1996.

H. Jung

C. P. Briët

kirjaaja

kolmannen jaoston puheenjohtaja